Britta Riis' tale ved høring om borgerforslag om forbud mod svineproduktion i strid med dyrevelfærdsloven

Taler
Britta Riis
Direktør i Dyrenes Beskyttelse og initiativtager til borgerforslaget

Dato
28. oktober 2026

Sted
Landstingssalen, Christiansborg

Omstændigheder
Talen blev holdt i forbindelse med en offentlig høring om borgerforslag om forbud mod svineproduktion i strid med dyrevelfærdsloven, som blev Danmarks mest underskrevne borgerforslag med over 100.000 underskrifter.

Ved høringen var samtlige dyrevelfærdsordfører fra alle partier tilstede, samt minister for natur og dyrevelfærd Christian Raabjerg Madsen.

Tak til Formanden og til hele Miljø- og Fødevareudvalget for at holde den her høring over borgerforslaget.

Jeg står her i dag på vegne af medforslagsstillerne, men også på vegne af de over 100.000 danskere, der har skrevet under på borgerforslaget.

Det eneste borgerforslag, der nogensinde har opnået over 100.000 underskrifter.

Jeg står her i dag på vegne af de tusindvis af danskere, der var med til at gøre Folketingsvalget til et svinevalg.

Og vigtigst af alt:

Jeg står her på vegne af de 30 millioner grise, der venter ude på betongulvene i staldene.

30 millioner grise.

Eller 40 millioner, hvis vi tæller de grise med, som er dødfødte eller døde 5 dage efter, de er født.

30 millioner er et svimlende tal, der kan gøre os blinde.

Men vi skal huske, at dyrevelfærdsloven gælder hvert eneste dyr. Og nu er det tid til, at vi ser hver enkelt gris i øjnene.

For et stykke tid siden besøgte jeg igen en konventionel svinestald.

Besøget gjorde et uudsletteligt indtryk på mig.

Der var en so, som sad ned, helt stille.

Hun var gledet på det glatte betongulv og havde opgivet at rejse sig. Så træt. Så tung.

Og jeg kom til at se hende ind i øjnene. Håbløsheden – tristheden var så voldsom.

Og jeg bærer det blik med mig i dag.

Som jeg står her i dag, taler jeg også på den so's vegne.

Hun er et tydeligt eksempel på, at man i det konventionelle landbrug, et eller andet sted undervejs er holdt op med at tænke på grisen som et individ – med instinkter og følelser.

Med de særlige karakteristika, som en gris har, og de behov, som en gris har.

Vi taler om et dyr, der som det mest naturlige bygger rede, når soen skal føde.

Som har deres eget sprog.

Som lever i familiegrupper.

Intelligente dyr, hvis helt basale behov er at rode i jorden og være bevæge sig aktivt rundt.

Dyr, som forstår og mærker smerte.

De dyr lukkes inde på et glat betongulv.

Søerne spændes fast og føder så mange unger, at omkring 10 millioner dør hvert år, inden de er 5 dage gamle.

Nyfødte grise får rutinemæssigt klippet halen af, fordi man allerede da ved, at de er født til et elendigt liv med for lidt plads og intet at rode i, og derfor vil bide i hinandens haler på grund af stress og kedsomhed.

Vores borgerforslag i dag handler om halekupering, løse søer, rode og beskæftigelsesmateriale og ekstrem avl.

Men der er mange flere problemer.

Det er eksempelvis et meget stort velfærdsproblem, at hangrise bliver kastreret, og små grise bliver fjernet fra deres mor meget tidligt.

Og så har vi ikke engang ikke talt om produktionssygdommene.

”Produktionssygdommene”. Smag lige på ordet. Tænk, at det ord findes, og at vi accepterer det.

Forestil dig at have ledbetændelse, fordi du som ung har fået en kost, der har fået dig til at vokse for hurtigt, samtidig med at du vejer for meget og går på et betongulv.

Forestil dig at have mavesår, fordi du ikke får fibre nok i kosten. At få underlivsbetændelse. Får for mange grise på grund af ekstrem avl og ikke har mulighed for at bevæge dig frit før, under eller efter fødslen.

Forestil dig at få yverbetændelse, fordi du står i din egen afføring, samtidig med at du har flere unger end du kan passe. Læg dertil store sår fra fastspænding i metalbøjler på din krop og sår og bylder i klovene, som du har på grund af overbelastning og mangel på plads.

Forestil dig så, at alt dette rammer det samme dyr. Det er ikke én sygdom. Det er en ophobning af sygdom, smerte og overbelastning, som tilsammen betyder et liv i uendelig lidelse.

Og med lidelse og sygdom følger medicin.

Derfor kan det jo heller ikke komme som nogen overraskelse, at brugen af antibiotika er voldsomt højt.

74 tons om året til de danske grise.

50 tons bliver der brugt til os mennesker.

Et tal for grisene, der er så højt, at der udvikles resistens hos både dem og os, og resulterer i, at også menneskers sundhed og liv bringes i fare.

Men skulle loven ikke sikre dyrene?

For Dyrevelfærdsloven gælder jo for det enkelte dyr.

Og i paragraf 2 og 3 står der:

”Dyr skal sikres mod – smerte, lidelse, angst, varige men og væsentlig ulempe. Dertil skal de holdes efter deres fysiologiske, adfærdsmæssig og sundhedsmæssige behov.”

Og efter praktiske og videnskabelige erfaring.

Men her i landet stopper den lovgivning, når man går ind ad stalddøren.

Den måde grisene holdes på i den konventionelle produktion er ikke i overensstemmelse med lovens hverken ord eller ånd.

Videnskaben er klar.

Det kan ikke længere være et spørgsmål om, om det er videnskabelig bevist.

Vi er forbi fakta.

Vi er færdige med gode intentioner.

Nu mangler grisene handling.

Så hvorfor er vi endt her?

Hvorfor har vi i årtier ignoreret de systematiske svigt, som millioner af grise udsættes for i den industrielle og intensive produktion, der er i dag?

Hvorfor har vores øjne været lukkede?

Landbrugets forklaringer har der været masser af.

Soen skal fastspændes, så hun ikke lægger sig på smågrisene.

Men tænk sig, hvis der var så meget plads, at grisene kunne gå væk fra soen – eller hun kunne vende sig uden at træde på dem.

Grisenes haler klippes af, så de ikke bider i hinandens i dem.

Ja, men tænk sig, hvis de fik mere plads og noget at beskæftige sig med.

Og sådan kunne jeg blive ved.

Her står vi så i dag.

30 år efter rutinemæssig halekupering blev forbudt, efter 15 arbejdsgrupper om grises velfærd og efter utallige uforløste frivillige aftaler med Landbrug og Fødevarer.

Snak har der været masser af.

Grisenes lidelser er præcis de samme.

Men nu siger 100.000 danskere stop.

De ved, at vi ikke kan fortsætte på den her måde.

Og regeringen ved det også.

I har skrevet et regeringsgrundlag, som sætter tydelige ambitioner for

dyrevelfærd og især for grisene.

Tak for det – og tak til støttepartierne.

Alle jer politikere, der er her i dag, har fået massiv folkelig støtte til at forandre den konventionelle svineproduktion - ikke for at lukke den, men for at forandre den.

Forandre for at udvikle.

Og forandre for faktisk at overholde dyrevelfærdslovens ord og bogstav.

”Dyrenes røgt, viser menneskenes kløgt.”

Sådan har vi sagt i Dyrenes Beskyttelse siden 1875.

Så spørgsmålet er: Er vi nu endelig blevet kloge nok til at behandle grisene ordentligt?

Jeg håber, at svaret er ja.

Tak for ordet.

Kilde
Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Politisk tale

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/britta-riis-tale-ved-horing-om-borgerforslag-om-forbud-mod-svineproduktion-i-strid-med-dyrevelfaerdsloven